

irodában (joggyakornok, referendar). A joggyakorlat befektével a jelölt a második államvizsgát teszi le; mely után ügyvédi irodát nyitni jogosult. Doktoratus megszerzése nem szükséges. Az ügyvédi karba való belépés úgy történik, hogy az ügyvédet felettes hatósága egy meghatározott rendes bírósághoz utalja a polgári ügyek tekintetében. Egyébként azonban az ügyvéd bármely bíróság előtt felléphet. Csupán a Reichsgerichthez való becsátás függ ezen bíróság vezetőségének engedélyétől. Az ügyvédi kamarák vezetőséget és fegyelmi bíróságot választanak, melynek határozata ellen a Reichsgericht mellett működő fegyelmi tanácshoz lehet fellebbezni.

Ausztriában sincsen többféle ügyvéd és az ottani ügyvédek képviseleti joga az ország valamennyi bíróságára kiterjed. Az érettségi letétele után a jogász legkevesebb 4 évet hallgat az egyetem jogi fakultásán; leteszi a három jogi államvizsgát, majd a három szigorlatot, mely után jogi doktorrá avatják. Ezután következik a hét-évi joggyakorlat ügyvédi irodában, vagy a bíróságnál. A joggyakorlatból legalább egy év bíróságnál és legkevesebb három év ügyvédi irodában töltendő el. A hét évi joggyakorlat letelte után jelentkezhet a jelölt ügyvédi vizsgára a vizsgáló bizottságnál. Az ügyvédi vizsga sikeres letétele után az ügyvéd esküt tesz és bevezetik az ügyvédek jegyzékébe. Az ügyvédi kamarák fegyelmi bíróságuk útján fegyelmi jogkört gyakorolnak tagjaik felett.

Cseh-Szlovákiában is minden bíróság előtt képviselhetik feleiket az ügyvédek. Előképzettségük olyan, mint Ausztriában, azzal a különbséggel, hogy itt a joggyakorlat ideje csak öt év, melyből egy év a bíróságnál tölthető el.

Dr. Stamberger Sándor

JOGIRODALOM

Josef Kohler-Bibliographie. Verzeichnis aller Veröffentlichungen und hauptsächlichen Würdigungen. Unter Mitwirkung von Gerichtsassessorin Victoria Etschke in Berlin bearbeitet von *Dr. Arthur Kohler*, Landgerichtsdirektor in Berlin. Mit einem Bild Josef Kohlers von Alfred Enke. Berlin-Grunewald, Dr. Walther Rothschild, 1931. A felejthetetlen emlékü polyhistornak a tudomány és művészet mindenféle ágából megjelent 2482 közleményének ez a jegyzéke ad csak valódi képet ennek az egészen rendkívüli agynak a sokoldalúságáról és termékenységéről. A jegyzék I. része, amely e közleményeket sorolja fel, két részre oszlik: a jogtudományi

és a nem jogtudományi részre. Az I. résznek négy könyve van: 1. Általános művek, jogi oktatás és gyűjteményes munkákban megjelent közlemények, 2. jogbölcsezet és általános jogtörténet, 3. magánjog, 4. közjog. Az utóbbi könyvben talált helyet a büntetőjog, a polgári és büntető perjog, a nemzetközi jog is, amelyek mindegyikében *Kohler* örökbecsűt alkotott. A magánjog terén különösen a személyiségi jog tana és jelesül a szabadalmi jognak és a tisztességtelen versenyre vonatkozó joganyagnak modern kifejlesztése elsősorban *Kohler* nevéhez fűződik. A polgári perjogban a per konstrukciójára vonatkozó problémáknak, amelyek terén később a mi halhatatlan *Plósz Sándorunk* is oly kiváló produkált, *Kohler* volt az első felvetője és megoldója. „Shakespeare vor dem Forum der Jurisprudenz“ című, nagy népszerűsége szert tett munkájában ő alapozta meg a szerződési uzora és a joggal való visszaélés érvénytelenítő hatásának elméletét. Jogbölcseleti kézi- és tankönyvei a bölcsezeti és bölcsezettörténeti ismeretek vakító tömkelegét tárják fel előttünk. Nincs jogbölcseste a világnak, aki a glosszátorok és postglosszátorok, az o-indus, a spanyol és az arab jogtudomány szellemi munkájának hozzáfogható ismerője lett volna. Négy nagy helyiséget betöltő könyvtárát halála után lelkes japán tanítványai Tokióba vitték és ott mint *Kohler*-könyvtárt állították fel. A könyvtár a tudomány örök kárára az 1923-iki nagy földrengés martaléka lett.

Az elhunyt nagy tudós fia, a jelen gyűjtemény szerkesztője, nemcsak mint törvényszéki elnök, hanem mint a békeszerződések folytán felállított nemzetközi vegyes bíróság tagja és mint a nemzetközi jog művelője is kiváló helyet tölt be a német jogéletben. Elévülhetetlen érdemet szerzett azzal, hogy e gyűjtemény közzétételével az atyja munkáiban való eligazodást lényegesen megkönnyítette és azt, ami abból örökértékű, későbbi korok számára hozzáférhetőbbé tette. *M.*

Geöcze Bertalan: Nemzetközi Bíróságok Hatásköre (*Budapest, 1931, Magyar Jogászegylet Könyvtára.*) Geöcze 335 oldalas műve négy fejezetre oszlik. Az elsőben a szerző a nemzetközi bírászkodás kialakulásával és a ma működő nemzetközi bíróságokkal foglalkozik. Külön tárgyalja a két, hágai bíróságot, a középamerikai állandó nemzetközi bíróságot, a választott bíróságokat, a vegyes döntőbíróságokat és a nemzetközi kereskedelmi kamara választott bíróságát.

A második fejezet a hatáskör elméletéről szól. A hatáskört mint ítélezési jogot és köteletséget definiálva, ismerteti a nevezetesebb felfogásokat. A *competentia ratione per-*